

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES

ВИПУСК 86. ТОМ 4
ISSUE 86. VOLUME 4

Видавничий дім
«Гельветика»
2025

УДК 811.161.2'367.625(091)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/86-4-2>

Ірина ДЕНИСОВЕЦЬ,
 orcid.org/0000-0002-1424-1652
 кандидат філологічних наук, доцент,
 доцент кафедри українознавства, культури та документознавства
 Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
 (Полтава, Україна) denysovets.ira@gmail.com

ЕВОЛЮЦІЯ ТЕРМІНА НА ПОЗНАЧЕННЯ ПРЕФІКСАЛЬНОГО СПОСОБУ СЛОВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРИВАТОЛОГІЇ

У статті висвітлено динаміку становлення термінонайменування на позначення префіксального способу словотворення в українській дериватології. З'ясовано, що процес кодифікації та остаточного встановлення цієї терміноодиниці був досить тривалим і невіддільно пов'язаним із загальним поступом словотвору як окремишнього лінгвістичного напрямку. Мета пропонованого дослідження – простежити етапність формування й уніфікації терміна на означення префіксального способу словотворення, зокрема проаналізувати особливості його функціонування у працях таких українських граматистів: М. Осадци, П. Дячана, О. Огоновського, С. Смал-Стоцького, Ф. Гартнера, Є. Тимченка, О. Синявського, В. Сімовича, І. Ковалика.

Особливу увагу зосереджено на виокремленні хронологічних етапів становлення й розвитку дериваційної термінології. З'ясовано, що граматичні праці кінця XIX ст. вирізняються описовим характером представлення словотвірних явищ, почасти із зазначенням лише термінонайменувань, без детального їхнього витлумачення. Констатовано, що друга половина XX ст. вирізняється інтенсивним становленням словотвору як окремої мовознавчої науки, а відповідно й активним унормуванням його терміноапарату. Зазначено, що паралельне функціонування питомих і запозичених термінів на початкових етапах розвитку словотвору було зумовлено низкою екстра- та інтралінгвальних чинників, зокрема впливом мовного туризму й інтернаціоналізації наукової мови. Закцентовано на термінологійній неоднорідності в означенні префіксального словотвору, що постала внаслідок впливу різних лінгвістичних шкіл, зокрема західноєвропейської традиції і тенденцій лінгвістичного протекціонізму (чистомовства) в українському мовознавстві. Визначено, що впродовж XIX–XX століть у науковому обігу функціонували різні терміни – від приросткування і приставкування до префіксального способу словотвору (словотворення) та префіксації, що презентує спроби адаптації граматичної термінології до вимог часу й мовної норми.

Узагальнені результати дослідження засвідчують поступову стабілізацію словотвірної термінології в середині XX ст., коли остаточно в українській дериватології закріпився термін латинського походження – префіксальний спосіб словотворення. Підкреслено, що це вможливило подальшу кодифікацію понять у контексті поступу сучасної дериватології та сформувало теоретичне підґрунтя для поглибленого дослідження словотвірних процесів української мови.

Ключові слова: дериватологія, префікс, префіксальний спосіб словотворення, префіксація, префіксальний словотвір, приставкування, приросткування.

Iryna DENYSOVETS,
 orcid.org/0000-0002-1424-1652
 Candidate of Philological Science, Associate Professor,
 Associate Professor at the Ukrainian Studies, Culture and Documentation Department
 National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»
 (Poltava, Ukraine) denysovets.ira@gmail.com

EVOLUTION OF THE TERM DEFINING THE PREFIXAL METHOD OF WORD FORMATION IN UKRAINIAN DERIVATOLOGY

The article addresses the dynamics of the formation of terminological designation for the prefixal method of word formation in Ukrainian derivatology. It has been established that the process of codification and final standardization of this terminological unit was rather prolonged and was inextricably linked with the overall development of word formation as an independent linguistic field. The aim of the present study is to trace the stages of formation and unification of the term denoting the prefixal method of word formation, particularly through the analysis of its functioning in the works of Ukrainian grammarians such as M. Osadtsa, P. Diachan, O. Ohonovsky, S. Smal-Stotsky, F. Gartner, Ye. Tymchenko, O. Synyavsky, V. Simovych, I. Kovalyk.

Special attention is devoted to the identification of the chronological stages in the development and evolution of derivational terminology. It has been revealed that the grammatical works of the late nineteenth century were characterized

by a descriptive representation of word-formation phenomena, often accompanied merely by terminological nominations without detailed explanation. It has been stated that the second half of the twentieth century was distinguished by the intensive establishment of word formation as a separate linguistic science and, consequently, by the active standardization of its terminological system. It has been noted that the parallel functioning of native and borrowed terms in the early stages of the development of word formation was conditioned by a range of extra- and intralingual factors, including the influence of linguistic purism and the internationalization of scientific language.

*Emphasis is placed on the terminological heterogeneity in the designation of prefixal word formation, which emerged as a result of the influence of different linguistic schools, particularly the Western European tradition and the tendencies of linguistic protectionism (linguistic purism) within Ukrainian linguistics. It has been determined that during the nineteenth and twentieth centuries, various terms were employed in scholarly circulation – from *pryrostkuvannia* and *prystavkuvannia* to *prefixal method of word formation* and *prefixation* – reflecting attempts to adapt grammatical terminology to the demands of the time and linguistic norms.*

*The summarized research findings demonstrate a gradual stabilization of derivational terminology in the mid-twentieth century, when the Latin-origin term *prefixal method of word formation* was finally consolidated within Ukrainian derivatology. It is emphasized that this consolidation enabled further codification of concepts within the progress of modern derivatology and laid the theoretical foundation for the in-depth study of word-formation processes in the Ukrainian language.*

Key words: *derivation, prefix, prefixal word formation, prefixation, prefixed words, increment.*

Постановка проблеми. Питання становлення та розвитку термінологічних систем окремих розділів українського мовознавства залишається одним із найбільш актуальних у сучасному лінгвістичному науковому просторі. У цьому контексті особливої важливості набуває вивчення еволюції словотвірних термінонайменувань, адже дериватологія як відносно молода філологічна галузь досі обмеженіше привертала увагу лінгвістів, а вивчення її терміносистеми мало фрагментарний характер. Водночас варто зацентувати, що чіткість, уніфікованість і кодифікованість термінів уможливує точне описання й ґрунтовний аналіз складних дериваційних процесів. Однією із ключових терміносполук у цій галузі є спосіб словотвору (словотворення), що зумовлює потребу детального й поглибленого аналізу теоретичних і практичних засад, які сприяли виформовуванню термінів на означення різних способів деривації, зокрема префіксального, що репрезентує давню й тривалу історію розвитку та осмислення в лінгвістичній традиції.

Еволюція терміна на позначення префіксального способу словотворення є показовою в підходах до безпосереднього вивчення дериваційних процесів. Зокрема, можемо констатувати, що активно такі явища викристалізуються в граматичних працях кінця ХІХ – початку ХХ ст. У той період словотвір відокремлюється від етимології та морфології і набуває рис самостійного розділу мовознавства, поступово трансформувавшись від примітивного та інтуїтивного окреслення мовних явищ до вироблення науково виважених класифікацій і типологій, що стало міцним підґрунтям для поглиблення змісту наявних термінів, уточнення їхніх значень, вибору найбільш вдалих терміноодниць і продукувало появу нових.

Варто зазначити, що почасти термінологічна варіативність у позначенні префіксального способу словотворення зумовлена, з одного боку, еволюцією наукових уявлень, зокрема під впливом західноєвропейської традиції та вектору інтернаціоналізації, а з іншого боку, численними спробами вироблення найбільш адекватної форми репрезентації цього дериваційного поняття, насамперед під впливом тенденцій мовного пуризму (чистомовства), коли пріоритет надавався конструкціям, що постали на ґрунті живої народної мови.

Дослідження хронологічної етапності й динаміки становлення термінів на означення префіксального способу словотворення в українській граматичній думці вможливить простеження характерних рис розвитку вітчизняної дериватологічної думки й дозволить окреслити впливові тенденції та визначити перспективи подальшої термінологічної уніфікації.

Аналіз досліджень. Теоретичні засади й словотвірний потенціал префіксації на матеріалі похідних різних частин мови, що постали на основі цього способу, у своїх працях досліджували В. Ільїн (Префікси в українській мові, 1953), М. Плющ (Способи словотвору в сучасній українській літературній мові, 1956), І. Ковалик (Вчення про словотвір, 1961), Н. Клименко (Система афіксального словотвору сучасної української літературної мови, 1973), О. Безпояско (Синонімія інтернаціональних та українських префіксів, 1979), В. Русанівський (Префіксальний словотвір, 1979), К. Городенська (Префікси і префіксоїди в українській мові, 1986), В. Складенко (Давні іменні префікси, 1993), С. Соколова (Префіксальний словотвір дієслів в сучасній українській мові, 2003; Новий префіксоїд у словотвірній системі української мови, 2011), Г. Віняр (Основні тен-

денції розвитку іменної префіксації в українській мові кінця ХХ ст., 2006), Р. Коца (Історія прикметникової префіксації і конфіксації в українській мові, 2009). Мовознавці переважно аналізують префіксацію в контексті її морфологічних особливостей, простежують синонімічні відношення між власне-українськими й інтернаціональними словотворчими формантами, зосереджують увагу на динаміці змін і тенденціях розвитку іменникових, прикметникових, дієслівних префіксальних структур у мовній практиці кінця ХХ – початку ХХІ століття. Однак поглибленого висвітлення потребує саме історія становлення та розвитку термінонайменувань на позначення префіксального способу словотворення у працях українських граматистів.

Мета статті – простежити хронологічну тяглість становлення терміна на означення префіксального способу словотворення в українській дериватології, з'ясувати чинники, що впливали на цей процес, а також виявити основні етапи й домінуючі підходи в означенні цього поняття, що вможливить не лише глибше розуміння історії української лінгвістичної думки, а й сприятиме формуванню теоретичних засад для вивчення особливостей розвитку системи терміноодиниць сучасної української дериватології.

Виклад основного матеріалу. Період кінця ХІХ – початку ХХ ст. ознаменований поступовим виокремленням розділу «Словотвір» у тогочасних граматиках української мови, проте сталої терміносистеми для опису словотвірних явищ ще не було вироблено. Переважно функціонували аналітичні описові конструкції та подавалися класифікації словотворчих формантів (наростків і приростків), за допомогою яких утворювали слова різних лексико-семантичних груп. Згодом термінологічне означення способу префіксації змінювалося залежно від історичного контексту і впливу вітчизняної та закордонної лінгвістичних традицій.

Так, тогочасні граматисти визнавали наявність префіксації (префіксального способу словотворення), однак витлумачували її як один із методів утворення складних (зложених) слів. Зокрема, М. Осадца розглядав зазначену категорію слів як таку, що формується шляхом приєднання прийменників до окремих частин мови: іменників (*взглядъ, звѣздъ, опись, прадѣдъ, нѣтъма, пасѣка, переводъ*); прикметників (*прекрасный, выгодный, превдалый*); дієслів (*выгнати, додати, написати, принести*) (Осадца, 1862: 204–205).

П. Дячан констатував, що «слова творат ся часомъ и через прибранье на початку приставокъ»

(Дячан, 1865: 14). Терміном *приставки* він позначав префікси, а лексеми, що постали за допомогою цих словотворчих засобів, описував як категорію складних слів.

О. Огоновський, який акцентував на творенні основ, а не слів, писав: «Пнѣ творять ся изъ коренѣвъ способомъ слѣдующимъ: 1) суть самымъ коренемъ глагольнымъ: нес (нес-ти), би (би-ти); 2) до кореня додають ся рѣзни наростки: (видѣ, видѣ-ти)» (Огоновський, 1889: 51). На його думку, «передъ пнемъ, що утворивъ ся сказаными двома способами, кладуть ся такожъ припони: не-чес-тъ, по-нес-ти» (там само). Таким чином граматист пояснив префіксацію, однак терміна на позначення цього процесу він не подав (Горда, 2016: 133).

Уперше термін на означення префіксального способу словотворення використали у своїй граматиці С. Смаль-Стоцький і Ф. Гартнер. Витлумачуючи творення дієслів, граматисти зазначали: «Ще иньшим способомъ твореня новихъ дієслів в живій мові є приставковане», наводячи такі приклади: *нести – винести, дати – продати, стріляти – застрілити* (Смаль-Стоцький, Гартнер, 1893: 62–63). Терміноодиницю «приставковане» С. Смаль-Стоцького та Ф. Гартнера згодом було замінено іншим – *приросткування* – у праці «Норми української літературної мови» О. Синявського (1941). Однак мовознавець не подає його дефініції, лише зазначаючи, що «Способами наросткування й приросткування, а часто обома разом, з'являється велика маса нових слів, і ці способи найприродніші для розвитку лексики мови» (Синявський, 1941: 113). Водночас О. Синявський детально аналізує словотвірний потенціал приростків, класифікуючи їх на матеріалі різних частин мови.

На початку ХХ ст. у працях українських мовознавців спостерігаємо тенденцію до паралельного вживання власне-українського й запозиченого термінів на означення словотворчих формантів, що беруть участь у префіксації. Так, у праці Є. Тимченка «Українська граMATика» функціонує терміноодиниця латинського походження префікс. Лінгвіст підкреслює, що «Як суфікс, так і префікс, прилучаючись до кореня, надають йому певних відтінків значіння і творять таким чином нові слова, споріднені з собою спільним коренем» (Тимченко, 1917: 36). Є. Тимченко подає детальний аналіз префіксів, наводячи приклади слів, за допомогою яких вони утворилися, і зазначає, що «Здебільшого префіксом бувають частини, що тепер уживають ся, як прийменники; при чому частини ви-, роз-, уз(из)-, пере-, пре-, па-, су- в

сучасному етапі мови самостійно не вживаються і служать тільки префіксами» (Тимченко, 1917: 73).

На протипагу Є. Тимченку В. Сімович у своїй «Практичній граматиці української мови» послуговується питомими термінами на означення словотворчого форманта: «І кожне слово має свій корінь, до якого з переду можуть приставлятися корінчики-словечка-приставки» (Сімович, 1918: 87). «Всі слова, до яких із переду приставлені приставки (по-, роз-, за-, під-, при-) звуться спроставковані. Напр., *відімкнути, причинити*» (Сімович, 1918: 91). Така ситуація логічно обґрунтована об'єктивними чинниками, адже на початку ХХ ст. простежуємо тенденцію виформовування словотвірної термінології, тому закономірно, що серед мовознавців не панувала однотайність у виборі єдиного варіанта для найменування дериваційних процесів. Уживання різних термінів на позначення одних і тих самих понять було звичним явищем. Одні граматисти надавали перевагу латинізмам, що вияскравлює прагнення до інтеграції української мови в міжнародний лінгвістичний простір, а інші – свідомо дотримувалися народницької або національно зорієнтованої традиції з використанням «зрозуміліших», «рідніших» форм, наближених до живої мови.

У 20-х рр. ХХ ст. чинник інтернаціоналізації в розвитку української словотвірної термінології посилює своє домінування. Зокрема, цей факт засвідчує думка Р. Смаль-Стоцького у праці «Нарис словотвору прикметників української мови» (1925) щодо найменування терміноодиниць: «І, замість кувати новий термін, ми вживаємо загальноєвропейського, побудованого, як уся наукова термінологія мовознавства на латині» (Смаль-Стоцький, 1925: 6).

У середині ХХ ст. з'являються якісно нові підходи до обґрунтування окремішності словотвору серед інших розділів мовознавства, і в цьому, безперечно, найбільша заслуга фундатора української дериватології І. Ковалика. Він класифікував відомі на тепер в академічній граматиці способи словотворення, виокремивши з-поміж них і префіксальний, найменувавши його саме латинським терміном. І. Ковалик так витлумачує префіксальний спосіб словотвору: «Це утворення слова шляхом з'єднання префікса з основою (коренем), напр.: *дід – прадід, кут – закут, нести – перенести* (Ковалик, 1961: 20).

Водночас активний поборник рідної мови І. Огієнко, який повсякчас відстоював позицію творення лінгвістичних термінів на ґрунті живої народної мови, у 60-х рр. ХХ ст. послуговується терміном *приставкування*, описуючи утворення

дієслів. Зокрема, мовознавець наголошує, що «Приставкування в житті дієслів високо важливе, і з бігом часу воно стало душею дієслова і нашої мови взагалі» (Ларіон, 1969: 130).

Підсумками ґрунтованих і почасти різновекторних досліджень з українського словотвору у середині та другій половині ХХ ст. стала колективна монографічна праця «Словотвір сучасної української літературної мови» (1979), де остаточно закріпився термін латинського походження (*префіксальний спосіб словотворення*) (Словотвір, 1976: 26), витіснивши інші питомі відповідники. Хоч цей етап можемо охарактеризувати як період термінологічної стабілізації, однак натрапляємо на паралельні варіанти: *префіксація* (як коротка форма) та *префіксальний словотвір* (Словотвір, 1979: 228).

У сучасному українському мовознавстві терміносполука *префіксальний спосіб словотворення* вважається усталеною та кодифікованою. Зокрема, у виданні «Українська мова. Енциклопедія» подано таку дефініцію цього поняття: «Префіксальне словотворення (префіксація) – це спосіб словотворення за допомогою префіксів. Його специфіка полягає у тому, що префікси як словотворчі форманти приєднуються до цілого слова, утворюючи нові слова того самого лексико-граматичного класу» (Українська, 2004: 521). На подібне витлумачення натрапляємо і в словнику «Український словотвір у термінах», де зафіксовано також визначення синонімійних варіантів цього терміна: «Префіксальне словотворення (те, що деривація префіксальна, префіксація, словотворення префіксальне)» (Вакарюк, Панцьо, 2007: 140). «Префіксація – творення нових слів або граматичних форм слова за допомогою префіксів» (Вакарюк, Панцьо, 2007: 142). «Словотворення префіксальне – утворення слів префіксальним способом» (Вакарюк, Панцьо, 2007: 182).

У підручниках та посібниках з сучасної української літературної мови, що побачили світ у 90-х роках ХХ ст. – першому десятиріччі ХХІ ст., також ужито терміни *префіксальний спосіб словотвору, префіксація*. Тут констатовано, що «Префіксальним називається такий спосіб, при якому похідне слово утворюється за допомогою форманта, основним компонентом якого є префікс» (Горпинич, 1999: 120); «Префіксальний спосіб словотвору, або префіксація, – це творення похідних слів за допомогою приєднання префікса» (Грищенко, 2002: 240; Плющ, 2005: 160); «Префіксальний спосіб словотвору полягає в утворенні похідних слів за допомогою префіксів» (Караман, 2011: 160).

Отже, попри несуттєві стилістичні й термінологійні відмінності, зміст усіх визначень єдиний: префіксальний спосіб словотворення полягає в додаванні словотворчого префікса до вже наявної основи.

Висновки. Становлення та розвиток термінонайменування на означення префіксального способу словотворення має тривалу історію в українському мовознавстві: від примітивно описового позначення до усталеного, кодифікованого наукового терміна. Так, у граматиках кінця XIX ст. зафіксовано термін *приставкованє*, а вже на початку XX ст. мовознавці послуговувалися терміноодиницею *приросткування*, однак не

подавали її чіткої дефініції, лише описуючи процес творення нових слів шляхом приєднання до твірної основи приставки, або приростка (префікса). У першій половині XX ст. спостережено тенденцію до поглиблення вивчення будови слова й словотворчих формантів. Лінгвісти активно систематизували морфеми, що згодом сприяло формуванню поняття «префікс», названого латинським терміном, а в цьому контексті власне-українська терміноодиниця *приросткування* була поступово витіснена, і у другій половині XX ст. повноцінне закріплення в науковому обігу отримала терміносполука-латинізм *префіксація*, або *префіксальний спосіб словотворення*.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вакарюк Л. О., Панцьо С. Є. Український словотвір у термінах : словник-довідник. Тернопіль : Джура, 2007. 260 с.
2. Горда О. М. Становлення та розвиток словотвірної термінології в галицьких шкільних граматиках української мови (друга пол. XIX – поч. XX ст.) : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Львів, 2016. 353 с.
3. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ : Вища школа, 1999. 207 с.
4. Граматика руского языка / Напис. М. Осадца. Во Львовѣ, 1862. 256 с.
5. Іларіон (Огієнко І.; митрополит) Наша літературна мова. Як писати й говорити по-літературному. Ч. 2. Вінніпег : Т-во «Волинь», 1969. 263 с.
6. Ковалик І. Вчення про словотвір: словотворча характеристика слова. Львів : ЛДУ, 1961. 83 с.
7. Методична граматика языка мало-русского / Напис. П. Дячань. Львѡвъ, 1865. 142 с.
8. Огоновській О. Граматика руского языка для шкѡлъ середнихъ. Львѡвъ, 1889. 288 с.
9. Синявський О. Норми української літературної мови. Львів : Українське видавництво, 1941. 360 с.
10. Сімович В. Практична граматика української мови. Раштат: Видання Товариства «Український Рух», 1918. 368 с.
11. Словотвір сучасної української літературної мови / [ред. М. А. Жовтобрюх]. Київ : Наук. думка, 1979. 408 с.
12. Смаль-Стоцький Р. Нарис словотвору прикметників української мови. Прага, 1925. 85 с.
13. Смаль-Стоцький С., Гартнер Ф. Руска граматика. Львів, 1893. 184 с.
14. Сучасна українська літературна мова : підручник / за ред. А. П. Грищенка. Київ, 2002. 439 с.
15. Сучасна українська літературна мова : підручник. / за ред. М. Я. Плющ. Київ, 2005. 430 с.
16. Сучасна українська літературна мова / за ред. С. О. Карамана. Київ, 2011. 560 с.
17. Тимченко Є. Українська граматика. Київ : Друк. Ун-ту св. Володимира Акц. Т-ва друк. і вид. діла Н. Т. Корчак-Новицького, 1917. 170 с.
18. Українська мова : Енциклопедія / [за ред. В. М. Русанівського, О. О. Тараненко]. Київ : Укр. енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. 822 с.

REFERENCES

1. Vakariuk L., Pantso S. (2007). Ukrainskyi slovotvir u terminakh : slovnyk-dovidnyk. [Ukrainian word formation in terms: dictionary-reference]. Ternopil : Dzhura. 260 s. [in Ukrainian].
2. Horda O. (2016). Stanovlennia ta rozvytok slovotvirnoi terminolohii v halytskykh shkilnykh hramatykakh ukrainskoi movy (druha pol. XX – poch. XX st.). [Formation and development of word-forming terminology in Galician school grammars of the Ukrainian language (second half of the 19th – beginning of the 20th century)]. Lviv. 353 s. [in Ukrainian].
3. Horpynych V. (1999). Suchasna ukrainska literaturna mova. Morfemika. Slovotvir. Morfonolohiia. [Modern Ukrainian literary language. Morphemics. Word formation. Morphology]. Kyiv : Vyshcha shkola. 207 s. [in Ukrainian].
4. Osadca M. (1862). Gramatika ruskogo jazyka. [Grammar of Russian language]. Lviv. 256 s. [in Ukrainian].
5. Ilarion (Ohienko I.; mytropolyt) (1969). Nasha literaturna mova. Yak pysaty y hovoryty po-literaturnomu. [Our literary language. How to write and speak in a literary way]. Ch. 2. Vinnipeg: T-vo «Volyn». 263 s. [in Ukrainian].
6. Kovalyk I. (1961). Vchennia pro slovotvir: slovotvorcha kharakterystyka slova. [The doctrine of word formation: word-forming characteristics of a word]. Lviv : LDU. 83 s. [in Ukrainian].
7. Djachan P. (1865). Metodichna gramatika jazyka malo-ruskogo. [The grammar of the Little Russian language is methodical]. Lviv. 142 s. [in Ukrainian].
8. Ogonovskij O. (1889). Gramatika ruskogo jazyka dlja shkŏl serednih [Russian grammar for secondary schools]. Lviv. 288 s. [in Ukrainian].

9. Syniavskiy O. (1941). Normy ukrainskoi literaturnoi movy. [Norms of the Ukrainian literary language]. Lviv : Ukrainske vydavnytstvo. 360 s. [in Ukrainian].
10. Simovych V. (1918). Praktychna hramatyka ukrainskoi movy. [Practical grammar of the Ukrainian language]. Rashtat : Vydannia Tovarystva «Ukrainskyi Rukh». 368 s. [in Ukrainian].
11. Zhovtobriukh M. A. (1979). Slovtvir suchasnoi ukrainskoi literaturnoi movy. [Word formation of the modern Ukrainian literary language]. Kyiv: Nauk. Dumka. 408 s. [in Ukrainian].
12. Smal-Stotskyi R. (1925). Narys slovtvoru prykmetnykiv ukrainskoi movy. [A sketch of the word formation of adjectives in the Ukrainian language]. Praha. 85 s. [in Ukrainian].
13. Smal-Stotskyi S., Gartner F. (1893). Ruska hrammatyka. [Russian grammar]. Lviv. 184 s. [in Ukrainian].
14. Hryshchenko A. P. (Ed.) (2002). Suchasna ukrainska literaturna mova. [Modern Ukrainian literary language]. Kyiv. 439 s. [in Ukrainian].
15. Pliushch M. Ia. (Ed.) (2005). Suchasna ukrainska literaturna mova . [Modern Ukrainian literary language]. Kyiv. 430 s. [in Ukrainian].
16. Karaman S. O. (Ed.) (2011). Suchasna ukrainska literaturna mova. [Modern Ukrainian literary language]. Kyiv. 560 s. [in Ukrainian].
17. Tymchenko Ye. (1917). Ukrainska hramatyka. [Ukrainian grammar]. Kyiv: Druk. Un-tu sv. Volodymyra Akts. T-va druk. i vyd. dila N. T. Korchak-Novytskoho. 170 s. [in Ukrainian].
18. Rusanivskiy V., Taranenko O. (ed.) (2004). Ukrainska mova : Entsyklopediia. [Ukrainian language : Encyclopedia]. Kyiv : Ukr. entsyklopediia im. M. P. Bazhana. 822 s. [in Ukrainian].